

Vragen Commissie Ruimte 30 juni 2023

Vragen D66 (Wouter Versluijs), over Brief GS van 9 mei 2023 over Natuurdoelanalyses 2023 Kop van Schouwen, Manteling van Walcheren en Zwin van Kievittepolder - 327429, agendapunt 8.1

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
<p>Paar vragen over de impact van Nox en Nh3 op stikstofgevoelige natuur.</p> <p>1. Klopt het dat de impact van Nh3 op natuur een stuk groter is dan Nox? Zo ja, hoe zit dat? Zit er verschil in de herkomst van Nh3 (bijvoorbeeld tussen 65 ganzenpoepjes in het gebied versus de uitstoot van een koe op een paar kilometer afstand) of Nox (bijvoorbeeld de uitstoot van een groot containerschip of meerdere auto's)?</p>	<p>Ja, NH3 is 3 tot 5x schadelijker voor stikstofgevoelige natuur.</p> <p>Ten eerste kunnen grote hoeveelheden NH3 direct in planten komen via de huidmondjes van planten. Als veel NH3 de plant binnenkomt, verstoort het de fysiologie van planten waardoor planten kunnen afsterven. Ten tweede wordt NH3 omgezet naar ammonium (NH4) en uiteindelijk naar nitraat (NO3). Bij dit proces komt zuur vrij, waardoor de bodem verzuurt. Is de bodem echter te zuur (pH <4.2) dan wordt ammonium niet meer omgezet in nitraat en hoopt ammonium in de bodem op. Voor veel planten is ammonium toxisch, waardoor die planten zullen afnemen.</p> <p>Dat betekent niet dat NOx niet schadelijk is. Ook NOx is van negatieve invloed, door het vermestende en verzurende effect op de bodem. Enkele planten profiteren daarvan ten koste van vele andere soorten.</p> <p>Wat de mate van invloed van ganzenpoep in het gebied en een koeienstal op een paar kilometer afstand is, is niet te zeggen. Ganzen grazen deels in de gebieden zelf waarmee ze ook stikstof afvoeren, de koeien van een paar kilometer verderop doen dat niet, maar staan wel verder van het gebied. Kortom, het is niet mogelijk te bepalen wat netto meer van invloed is.</p>
<p>2. Is er een verschil in de mate waarin de bodem wordt verzuurd door neerslag van Nox of Nh3?</p>	<p>In principe zijn zowel NOx als NH3 verzurend op de bodem, maar wel via andere routes. NOx wordt in de lucht omgezet waarbij zuur vrij komt, waarna dit zuur via natte depositie kan neerslaan op de bodem. Ammoniak werkt pas verzurend na depositie op de bodem, omdat zuur (H⁺) vrijkomt bij het omzetten van ammoniak/ammonium naar uiteindelijk nitraat in de bodem.</p>
<p>3. Is er een verschil in de mate waarin Nh3 of Nox in de bodem aanwezig blijft gedurende de jaren?</p>	<p>Globaal genomen wel. Er zijn echter meerdere factoren die hierbij een rol spelen, zoals vocht en pH, dus dit verschilt afhankelijk van de situatie.</p>

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
	<p>NOx bijvoorbeeld kan als het in de bodem snel opgezet worden in nitraat, zeker onder natte omstandigheden, en kan dan door planten opgenomen worden (of spoelt uit of verdampst weer).</p> <p>Ammoniak wordt in de bodem eerst omgezet naar ammonium en uiteindelijk naar nitraat. Met name bij een lage pH blijft het stikstof van NH3 langer in de bodem, omdat ammonium dan minder wordt omgezet naar uiteindelijk nitraat, waardoor ammonium kan ophopen in de bodem.</p>
4. Zijn er bronmaatregelen mogelijk binnen de 2 natuurgebieden zelf?	<p>Maatregelen die we treffen in het gebied zijn maatregelen om het effect van stikstof te mitigeren. Je kunt daarbij denken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - begrazing om verzuivering tegen te gaan om zo het vermestende effect van extra stikstof te verminderen; - meer dynamiek in het gebied waardoor kalkrijk zand vanaf het strand het gebied in kan komen; - hydrologische maatregelen waardoor het effect van de extra stikstof in het gebied minder wordt
5. Is er zicht op de mogelijke negatieve effecten van de vele systeemherstel mogelijkheden?	<p>Een systeemherstelmaatregel is een ingreep in een gebied dat zelf niet op orde komt. Met de maatregelen wordt getracht het systeem te resetten waardoor het daarna op eigen kracht verder kan. Hydrologische maatregelen en maatregelen om de dynamiek te vergroten zijn systeemherstellende maatregelen. Na het treffen van maatregelen zal worden gemonitord hoe het systeem op de maatregelen reageert. Naast systeemherstellende maatregelen zijn er kleinere natuurherstellende maatregelen zoals het bestrijden van de Amerikaanse vogelkers. Door Amerikaanse vogelkers te verwijderen, zijn de natuurwaarden vooral vergroot. In enkele delen is struweel verwijderd ten gunste van open duin (H2130/H2190), zoals in de Meeuwenduinen, wat logischerwijs ten nadele is geweest van struwelen (H2160).</p>
6. Zijn er ambtelijk en/of bestuurlijke gesprekken tussen de provincie Zeeland en het rijk over de mogelijkheid om een zandbrommer aan te brengen voor de kust van Walcheren? Wordt daar ook gesproken over de impact op de natuurdoelen van Natura 2000 de Voordelta?	<p>Ja, er is een ambtelijke projectgroep met vertegenwoordiging vanuit Rijkswaterstaat, die onderzoek doet (project Zandbrommer / systeemherstel N2000 duingebied Oranjezon), waarbij natuurdoelen N2000 Voordelta als afwegingskader worden meegenomen. De onderzoeksopzet is bestuurlijk gedeeld in de PCGR en het bestuurlijk overleg water (PZ, RWS, WS) op basis waarvan de projectgroep onderzoeken uitvoert.</p>

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
7. Zijn de NDA's van de Voordelta, Vlake van Raan en de Oosterschelde al ingediend bij de Ecologische autoriteit/door de EA beoordeeld? Kunnen we deze opgestuurd krijgen?	Er wordt door RWS geen NDA gemaakt van de Vlake van Raan omdat deze niet stikstofgevoelig is. Voor de Voordelta heeft RWS aangegeven een verkorte NDA te maken. We hebben de NDA's van de Deltawateren (Oosterschelde, Westerschelde, Grevelingen, Voordelta, Krammer Volkerak) tot op heden niet ontvangen.